

**Stockholms
universitet**

2024-11-15

Studiehandledning

**Skolans och yrkesutbildningens historia -
allmän (5 hp)**

YP11LÄ & YP011U

VT 2025

Kursansvarig: Shamal Kaveh

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet

Besöksadress:

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)

Institutionen för pedagogik
och didaktik

Frescativägen 54

www.edu.su.se

106 91 Stockholm

Inledning

Kursen, som är av introducerande karaktär, behandlar det svenska skolsystemets (samt yrkesutbildningens) historia. Den tar upp hur utbildningshistorien påverkats av samhällsförändringar och politiska ställningstaganden, men också av synen på kunskap, elever och lärarprofessionen under olika tidsperioder. Skolans betydelse för att under olika perioder såväl återskapa som minska sociala ojämlikheter belyses, framför allt i relation till klass och genus. Dessutom behandlas skolan som en politiskt styrd organisation, och dagens politiska styrmodeller, liksom dess konsekvenser för pedagogisk praktik, diskuteras.

Kontaktuppgifter

Institutionen för pedagogik och didaktik

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)

Besöksadress: Frescativägen 54

Kursgivande institution: Institutionen för pedagogik och didaktik

www.edu.su.se

Tel.: 08-16 20 00 (vxl)

Kursadministratör: Emma Kollberg

yrkeslarare@edu.su.se

Kursansvarig: Shamal Kaveh

shamal.kaveh@edu.su.se

Undervisande lärare

Shamal Kaveh (Shamal.kaveh@edu.su.se)

Petter Sandgren (petter.sandgren@edu.su.se)

Universitetskonto och Athena

Kursen kommer att ges inom lärplattformen Athena. Som student vid Stockholms universitet får du tillgång till ett paket av IT-tjänster, till exempel datorsalar, programvara, trådlöst nät, utskrifter, scanning och kopiering. För att komma åt dessa tjänster behöver du universitetskortet och universitetskontot. Du förväntas hålla dig uppdaterad på information som läggs på kurssajt i Athena.

Vi vill be er att undvika att kontakta oss via meddelandefunktionen på Athena. Vänligen skicka i stället e-post direkt till den berörda läraren. Vi brukar vanligtvis inte svara på meddelanden på Athena, så för snabbare respons, särskilt vid brådskande frågor, rekommenderar vi att ni mejlar oss.

Kursens upplägg och innehåll

Delkursen är organiserad i fem teman:

- Skolformernas historia
- Yrkesutbildningens historia
- Professionshistoria
- Utbildning, klass och genus
- Styrning av skolan

Skolformernas historia behandlar den historiska framväxten av åtskilda skolor och skolsystem i Sverige, med tonvikt på sent 1800- och-1900 tal. Traditioner inom läroverk, flickskola och folkskola behandlas för att belysa det s.k. parallellskolesystemet. Grundskolans tillkomst uppmärksammas liksom demokratins värdegrund som en av skolväsendets grundvalar under efterkrigstiden. Dessutom belyses framväxten av fristående skolor under de senaste decennierna.

Yrkesutbildningens/vårdutbildningens historia fokuserar den historiska framväxten av yrkesutbildning, främst under 1900-talet.

Utbildning, klass och genus syftar till att särskilt uppmärksamma hur skolsystemet historiskt återspeglar och förstärkt föreställningar om flickors, pojkars och sociala klassers skilda utbildningsbehov, men också hur sådana föreställningar och strukturer utmanas. Genomförda utbildningsreformer med syfte att utjämna ojämlikheter belyses och granskas kritiskt.

Professionshistoria berör läraryrkets framväxt, synen på professionellt kunnande och hur läraryrket präglas av olika föreställningar kring uppfostran och undervisning. Särskilt uppmärksammas yrkeslärares/vårdlärares professionshistoria.

Styrning av skolan fokuserar relationen mellan politik och pedagogisk verksamhet, och hur denna relation påverkas i och med förskjutningar från regel- till målstyrning, och med framväxten av fristående skolor och det fria skolväsendet.

Kursen genomförs som distansstudier på halvfart. Distansformen på kursen betyder att undervisningen är koncentrerad och förlagd till två sammankomster (heldagar).

Undervisningen är obligatorisk och sker vid första tillfället på campus och vid andra tillfället via Zoom (se instruktioner på kursens Athena-sida under Allmän information). För att räknas som närvarande under zoom-träffen krävs att du deltar med både ljud och bild. Kontrollera i god tid innan att din mikrofon, kamera och uppkoppling fungerar. Vid sammankomsterna behandlas kursens centrala teman genom föreläsningar, seminarier och gruppdiskussioner. Mellan sammankomsterna sker självstudier med inläsning av kurslitteratur och genom att ta del av inspelade föreläsningar.

Förväntade studieresultat

Se aktuell kursplan

Examination och betygsättning

Kursen examineras genom en salstentamen samt en individuell skriftlig uppgift. Som betyg på kursen används en sjugradig målrelaterad betygsskala med graderna (i fallande ordning) A, B, C, D, E, Fx och F. Betyg på kursen baseras på skriftliga individuella uppgifter. För godkänt krävs lägst betygsgraden E samt deltagande och godkänt i all obligatorisk undervisning.

Den avslutande individuella skriftliga examinationen kommer att genomföras på campus i form av en salstentamen. Ordinarie tentamen är inplanerad till tisdagen den 4 mars 2025, och omtentamen äger rum torsdagen den 24 april 2025. Observera att anmälan till tentamen är obligatorisk och ska ske via Ladok. För att kunna anmäla dig måste du vara registrerad på aktuell kurs i Ladok. Om du inte anmäler dig i tid ansvarar du själv för konsekvenserna och förlorar möjligheten att delta i tentamen vid det aktuella tillfället.

Studerande som godkänts på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg. Möjlighet till komplettering av betyget Fx upp till godkänt betyg ges inte på denna kurs.

Vid frånvaro vid två eller fler schemalagda seminarier anses dock studenten inte ha genomgått kursen och behöver gå om kursen för godkänt betyg.

Stockholms universitetet är en statlig myndighet och omfattas av principen om allmänna handlingars offentlighet. Skriv därför inga känsliga personuppgifter i dina inlämningar och tänk på att avidentifiera personer och organisationer i texterna du lämnar in. Alla inlämningar via lärplattformen Athena får inte innehålla namn eller personnummer (undantaget examensarbeten)

Som student är det viktigt att du känner till vilka riktlinjer som gäller vid tentamen vid Stockholms universitet. Universitetet har en [central informationssida](#) som innehåller regler för salstentamen, information om IT-system och annat som är aktuellt vid tentamensskrivning. Klicka på länken för att ta del av informationen.

Plagiering

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, så kallade självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer.

Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras eller AI-genererad text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

Betygskriterier

Examinationsuppgiften betygsätts utifrån en sjugradig målrelaterad betygsskala med graderna (i fallande ordning) A, B, C, D, E, och F. Den som har godkänts i prov (lägst betyget E) får ej undergå förnyat prov för högre betyg.

A

5

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i yrkesutbildningens och utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är mycket välgrundad, tydlig och utförlig.
- Studenten uppvisar ett korrekt och självständigt sätt att resonera, samt en förmåga att problematisera begrepp och kursinnehåll.
- Framställningen visar prov på en mycket god förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

B

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i yrkesutbildningens och utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är mycket välgrundad, tydlig och utförlig.
- Studenten uppvisar ett korrekt och självständigt sätt att resonera kring begrepp och kursinnehåll.
- Framställningen visar prov på en god förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

C

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i yrkesutbildningens och utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är välgrundad, tydlig och utförlig.
- Studenten uppvisar ett korrekt och delvis självständigt sätt att resonera kring begrepp och kursinnehåll.
- Framställningen visar prov på förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

D

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i yrkesutbildningens och utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är huvudsakligen välgrundad, tydlig och utförlig.
- Studenten uppvisar ett korrekt sätt att resonera kring begrepp och kursinnehåll uppvisas.
- Framställningen visar prov på en förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

E

- Studentens redogörelse för och diskussion om grunddragen i yrkesutbildningens och utbildningssystemets framväxt, utveckling och organisering i Sverige, samt dess betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av dem är i huvudsakligen välgrundad och tydlig.

- Ett huvudsakligen korrekt sätt att resonera kring begrepp och kursinnehåll uppvisas.
- Framställningen visar prov på en viss förtrogenhet med och överblick över kurslitteraturen.

F

- Studenten visar inte tillräckliga resultat i förhållande till de krav som ställs i lärandemålen.
- Underlaget är alltför bristfälligt i relation till betyget E (se nedan).
- Samma omdöme gäller för redogörelsen av och diskussionen kring innebörden i kursens centrala begrepp.
- Språkanvändning och/eller disposition gör texten alltför svår att förstå.

Kursvärdering

Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

Obligatorisk kurslitteratur

Litteratur som införskaffas av studenten (ca 300 s)

- Ambjörnsson, Ronny, *Mitt förnamn är Ronny: berättelsen om en klassresa*, [Ny utg.], (Stockholm: Atlas, 2011).
- Rosvall, Per-Åke (red.), *Yrkesämnena och skolans demokratiuppdrag*, (Malmö: Gleerups, 2021).

Elektroniska resurser, tillgängliga i Athena (ca 150 s.)

- Broady, Donald, "Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg", *Skeptronhäften* 15. (Uppsala: Uppsala universitet, 1998).
- Broberg, Åsa (2014). *Utbildning på gränsen mellan skola och arbete. Pedagogisk förändring i svensk yrkesutbildning 1918–1971*. (Stockholm: Stockholms universitet, 2014). [Kap 2].
- Börjesson, Mattias & Romhed, Rune, "Från jämlikhet till valfrihet i svensk skolpolitik", i Daniel Suhonen, Göran Therborn och Jesper Weithz, *Klass i Sverige* (Lund: Arkiv förlag, 2021).
- Englund, Tomas, "Det utbildningspolitiska systemskiftet" i Majsja Allelin, Andreas Fejes & Magnus Dahlstedt, *Perspektiv på skolans problem: vad säger forskningen?* (Lund: Studentlitteratur, 2020).
- Fejes, Andreas; Andersson, Per; Holmqvist, Diana & Muhrman, Karolina, "Komvux som marknad" i Andreas Fejes, Karolina Muhrman & Sofia Nyström (red.), *Om vuxenutbildning och vuxnas studier: en grundbok*, (Lund: Studentlitteratur, 2020).
- Florin, Christina och Johansson, Ulla. "Tre kulturer - tre historier. Disciplinering i läroverk, flickskolor och folkskolor under 1800-talets senare hälft" i Stig G. Nordström; Gunnar Richardson & Birgit Rodhe (red.), *Utbildningshistoria*, (Uppsala, 1990).
- Forsberg, Eva & Roman, Henrik, "Styrningen av den obligatoriska skolan" i Ulf P., Lundgren; Roger Säljö & Caroline Liberg (red.), *Lärande, skola, bildning*, (Stockholm: Natur & Kultur, 2020).
- Gothlin, Eva, "Kön eller genus." (Göteborg: Nationella sekretariatet för genusforskning, 1999)
- Lindensjö, Bo & Lundgren, Ulf P., *Utbildningsreformer och politisk styrning*, (Stockholm: HLS förlag, 2000). [Kap. 1.5, s. 13-129]
- Nylund, Mattias, "Gymnasieskolan som parallellskola?" i Magnus Dahlstedt & Andreas Fejes (red.) *Skolan, marknaden och framtiden* (Lund: Studentlitteratur, 2018), s. 151–167.
- Nylund, Mattias, *Yrkesutbildning, klass och kunskap: en studie om sociala och politiska implikationer av innehållets organisering i yrkesorienterad utbildning med fokus på 2011 års gymnasiereform*, (Örebro: Örebro universitet, 2013). Kap. 3 och 4, s. 47–102.

Stöd i dina studier

Vid Stockholms universitet finns också möjlighet att, utöver den ordinarie undervisningen, få extra stöd i sina studier.

Studie-och språkverkstaden

Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress

<https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden>

Studera med funktionsnedsättning

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få riktat pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om riktat pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet

<https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning>

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-postadressen studievagledare@edu.su.se. Observera att vid eventuella omtentor behöver du kontakta studievägledningen på nytt. Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.